

Pedagojik Okuryazarlık Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Pedagojik Okuryazarlık Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28973>

Özet

Pedagojik Okuryazarlık Ölçeği, M. E. Usta ve M. Karakuş tarafından 2016 yılında geliştirilmiş bir ölçek geliştirme çalışmasıdır. Bu ölçek, eğitimcilerin pedagojik okuryazarlık düzeylerini kapsamlı bir şekilde değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Toplam 31 maddeden oluşan ölçek, üç ana faktör altında yapılandırılmıştır: **Öğretme-Öğrenme Süreci** (14 madde), **Sınıf Yönetimi** (11 madde) ve **Rehberlik** (6 madde).

Ölçeğin psikometrik özellikleri incelenmiş olup, yüksek düzeyde güvenilirlik ve geçerlik değerleri sergilemektedir. Genel Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı .929 olarak belirlenmiştir. Yapı geçerliliği ise faktör analizi ile desteklenmiştir. Ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirme kullanılarak uygulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Pedagojik okuryazarlık, ölçek geliştirme, eğitim, öğretmen, güvenilirlik, geçerlik, faktör analizi, Likert.

Yazarlar

Mehmet Emin Usta, M. Karakuş

Amaç

Pedagojik Okuryazarlık Ölçeği'nin temel amacı, öğretmen adayları ve mevcut öğretmenlerin pedagojik okuryazarlık düzeylerini objektif ve kapsamlı bir biçimde ölçmektir. Bu ölçek, eğitim alanındaki bireylerin öğretim-öğrenme süreçleri, sınıf yönetimi becerileri ve öğrenci rehberliği yaklaşımları hakkındaki bilgi, beceri ve yeterliliklerini belirlemek üzere geliştirilmiştir.

Ölçek, eğitimcilerin mesleki gelişim ihtiyaçlarını tespit etmede, eğitim programlarının etkinliğini değerlendirmede ve genel olarak eğitim kalitesini arttırmaya yönelik araştırmalarda kullanılmak üzere tasarlanmıştır. Bu sayede, öğretmenlerin pedagojik yeterliliklerinin farklı boyutlardaki mevcut durumu hakkında değerli veriler elde edilmesi hedeflenmektedir.

Yapı

Ölçek, eğitimcilerin **pedagojik okuryazarlık** yeterliliklerini ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil etmektedir. Pedagojik okuryazarlık, öğretmenlerin etkili öğretim yapabilmeleri için sahip olmaları gereken bilişsel, duyuşsal ve davranışsal yeterliliklerin bir bütünü olarak tanımlanabilir. Bu yapı, üç ana alt boyut altında incelenmektedir:

Öğretme-Öğrenme Süreci: Öğretmenlerin ders planlama, öğretim yöntemleri, materyal geliştirme ve öğrenci öğrenmesini değerlendirme becerilerini kapsar.

Sınıf Yönetimi: Öğretmenlerin sınıf ortamını düzenleme, disiplin sağlama, öğrenci katılımını teşvik etme ve olumlu bir öğrenme atmosferi oluşturma yeterliliklerini içerir.

Rehberlik: Öğretmenlerin öğrencilerin akademik, kişisel ve sosyal gelişimlerine destek olma, rehberlik hizmetlerini anlama ve uygulama becerilerini ifade eder.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliği, temel bileşenler analizine dayalı faktör analizi ile incelenmiştir. Yapılan analizlerde, faktörlerin net bir şekilde ayrışmasını sağlamak amacıyla uygun bir döndürme işlemi gerçekleştirilmiştir. Bu analizler sonucunda, ölçeğin teorik olarak beklenen ve üç ana boyuttan oluşan bir yapıya sahip olduğu tespit edilmiştir.

Elde edilen üç faktörlü yapı, ölçeğin pedagojik okuryazarlığın farklı bileşenlerini ölçme kabiliyetini doğrulamaktadır. Bu durum, Pedagojik Okuryazarlık Ölçeği'nin ölçmeyi amaçladığı yapıyı başarıyla bir şekilde temsil ettiğini ve geçerli bir ölçüm aracı olduğunu göstermektedir.

Güvenirlilik

Pedagojik Okuryazarlık Ölçeği'nin iç tutarlılık güvenilirliği, yaygın olarak kullanılan Cronbach Alpha katsayısıyla değerlendirilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, ölçeğin genel güvenirlilik katsayısı .929 olarak bulunmuştur.

Bu yüksek Cronbach Alpha değeri, ölçek maddelerinin birbiriyle tutarlı olduğunu, aynı yapıyı ölçtüğünü ve dolayısıyla ölçeğin oldukça güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu açıkça göstermektedir. Yüksek güvenirlilik, ölçeğin farklı zamanlarda ve farklı popülasyonlarda tutarlı sonuçlar verme potansiyeline sahip olduğunu işaret eder.

Faktör Analizi

Pedagojik Okuryazarlık Ölçeği'nin faktör yapısını belirlemek amacıyla, temel bileşenler analizi kullanılarak keşfedici faktör analizi gerçekleştirilmiştir. Analizler sonucunda, ölçeğin 31 maddeden oluşan ve üç ana faktör altında gruplandırılan bir yapı ortaya çıkmıştır. Bu faktörler, pedagojik okuryazarlığın temel bileşenlerini temsil etmektedir:

Öğretme-Öğrenme Süreci: Bu faktör altında 14 madde yer almaktadır. Öğretmenlerin öğretim yöntemleri, materyal kullanımı ve değerlendirme stratejilerine ilişkin yeterliliklerini ölçmektedir.

Sınıf Yönetimi: Bu faktör 11 maddeden oluşmaktadır. Öğretmenlerin sınıf içi düzeni sağlama, öğrenci davranışlarını yönetme ve etkili bir öğrenme ortamı oluşturma becerilerini değerlendirmektedir.

Rehberlik: Bu faktörde 6 madde bulunmaktadır. Öğretmenlerin öğrencilere yönelik akademik ve kişisel rehberlik hizmetlerini anlama ve uygulama yeterliliklerine odaklanmaktadır.

Bu üç faktörlü yapı, pedagojik okuryazarlığın çok boyutlu doğasını yansıtmakta ve ölçeğin kapsamlı bir değerlendirme aracı olduğunu desteklemektedir.

Ölçek

Test Türü: Ölçek geliştirme

Biçim: 5'li Likert tipi derecelendirme. Yanıt seçenekleri şu şekildedir: 1=hiç katılmıyorum, 2=az katılmıyorum, 3=orta düzeyde katılmıyorum, 4=çok katılmıyorum ve 5=tamamen katılmıyorum.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğretmenler ve öğretmen adayları. Ölçek, eğitim fakültelerinde öğrenim gören öğrenciler veya aktif olarak öğretmenlik mesleğini icra eden bireylerin pedagojik yeterliliklerini ölçmek için uygundur.

Yaş Grubu: Yetkinler (öğretmenlik mesleği veya eğitimi alan bireyler).

Popülasyon Detayları: Orijinal çalışmada popülasyon detayları açıkça belirtilmemiştir, ancak ölçeğin hedef kitlesi genellikle eğitim fakültesi öğrencileri veya çeşitli kademelerde görev yapan öğretmenlerdir.

Test Metodolojisi: Kendi kendine raporlama yöntemiyle uygulanan bir anket formatındadır. Katılımcılar, kendilerine sunulan maddeleri 5'li Likert ölçeğine göre değerlendirirler.

Anahtar Kelimeler

Pedagojik okuryazarlık, ölçek geliştirme, eğitim, öğretmen, güvenilirlik, geçerlik, faktör analizi, Likert.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değil.

Kurum E-posta Adresleri: mehmeteminusta@gmail.com

Yayın Adresi: Bilgi mevcut değil.

İzinler & Ücret ve Test Yolu?

Pedagojik Okuryazarlık Ölçeği, Usta ve Karakuş tarafından **2016** yılında geliştirilmiştir. Ölçeğin kullanımı için izinler ve herhangi bir ücretlendirme bilgisi hakkında detaylı bilgi almak için sorumlu yazar Mehmet Emin Usta ile yukarıda belirtilen e-posta adresi aracılığıyla iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: pedagogik-okuryazarlik-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Usta, M. E., Karakuş, M. (2016). Pedagojik Okuryazarlık Ölçeğinin geliştirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(1), 133-146.

Pedagojik Okuryazarlık Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemiştir.

Pedagojik Okuryazarlık Ölçeği, toplam 31 maddeden ve aşağıdaki üç faktörden oluşmaktadır. Orijinal kaynaktan spesifik madde ifadeleri yerine faktör başlıklar ve madde sayıları belirtilmiştir:

Öğretme-Öğrenme Süreci (14 madde)

Sınıf Yönetimi (11 madde)

Rehberlik (6 madde)